

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 690)

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/842)

Not : Tasarı, Başkanlıkça Adalet ve Dışişleri Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

20.4.2001

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-279/1879

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 5.4.2001 tarihinde kararlaştırılan “Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GEREKÇE

Ülkemizde çocuklar her zaman geleceğin güvencesi olarak görülmüş ve onlara mutlu, güvenli ve aydınlık bir gelecek hazırlanmasına özel bir önem atfedilmiştir.

Bu bağlamda, çocuğun korunmasında aile ve Devletin yükümlülükleri Anayasamızla güvence altına alınmıştır. Çocukların yetiştirilmesi, eğitimi, sağlığı, ailenin korunması gibi konular tüm Hükümet programlarında özellikle vurgulanmıştır.

Çocuk hakları konusu uluslararası gündemde de yer almıştır. Bu konuyu evrensel boyutta irdeleyerek çocuk ile ilgili politika ve uygulamalarda dikkate alınması gereken ortak paydaları ortaya koyan tüm faaliyetler ülkemizde yakından izlenmektedir.

Bu çerçevede Türkiye Cumhuriyeti, 20 Kasım 1989 tarihinde Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulunda kabul edilerek 26 Ocak 1990'da üye ülkelerin imzasına açılan BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye 4 Mayıs 1995 tarihi itibarıyla taraf olmuştur. Anılan Sözleşme, çocuk haklarının korunmasında evrensel standartlar getirmekte ve özel bir duyarlılığa ve korunmaya muhtaç olan çocukların bakımı ve korunması ve çeşitli haklarının güvenceye alınması konusunda düzenlemeler içermektedir.

Adı geçen Sözleşmenin çocuğun her türlü cinsel sömürü ve suiistimalden korunmasına ilişkin 34 ve 35 inci maddeleri uyarınca Sözleşmeye ek olarak hazırlanarak 25 Mayıs 2000 tarihinde BM Genel Kurulunda kabul edilen ve bilahare imzaya açılan Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol Türkiye Cumhuriyeti adına 8 Eylül 2000 tarihinde imzalanmış bulunmaktadır.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek söz konusu İhtiyari Protokol, anılan Sözleşmenin çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisiyle ilgili hükümlerinin işlerlik kazanması ve söz konusu alanda toplumun en aciz ve incinebilecek kesimini oluşturan çocukların haklarının korunması için konunun ulusal ve uluslararası düzeyde daha geniş biçimde ele alınmasını sağlayıcı önlemler içermektedir. Türkiye Cumhuriyetinin Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeyi tamamlayıcı nitelikte olan bu Protokole de taraf olması, bu konularda ülkemizde toplumsal duyarlılık ve bilincin artırılması ve çocuğu cinsel sömürü ve suiistimalden koruyan yasalarımızın uygulanmasının sağlanması bakımından yararlı görülmektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

23.5.2001

Esas No. : 1/842

Karar No. : 32

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 10 Mayıs 2001 tarihli 17 nci Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı temsilcileri ile Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu yetkililerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Bilindiği gibi Türkiye Cumhuriyeti BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye 4 Mayıs 1995 tarihi itibarıyla taraf olmuştur. Çocuk haklarının korunmasında evrensel standartlar getiren ve korunmaya muhtaç olan çocukların bakımı, korunması ve çeşitli haklarının güvenceye alınması konusunda düzenlemeler içeren bu sözleşmenin, çocukların her türlü cinsel sömürü ve suiistimalden korunmasına ilişkin 34 ve 35 inci maddeleri uyarınca Sözleşmeye ek olarak hazırlanan ihtiyari Protokol; çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisinin engellenmesi ile ilgili hükümlerin işlerlik kazanmasını öngörmektedir.

Toplumun en aciz kesimini oluşturan çocukların haklarının korunması için ulusal ve uluslararası düzeyde önlemler alınmasını amaçlayan Tasarı, Komisyonumuzca uygun görülerek kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Kâmran İnan</i>	<i>Suat Çağlayan</i>	<i>Mehmet Kaya</i>
Van	İzmir	Kahramanmaraş
Üye	Üye	Üye
<i>Hikmet Uluğbay</i>	<i>Ş. Bülent Yahnici</i>	<i>Nesrin Ünal</i>
Ankara	Ankara	Antalya

Üye	Üye	Üye
<i>Servet Sazak</i>	<i>Ayfer Yılmaz</i>	<i>Zafer Güler</i>
Eskişehir	İçel	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>M. Ali İrtemçelik</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Abdullah Gül</i>
İstanbul	İstanbul	Kayseri
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Arı</i>	<i>Cevdet Akçalı</i>	<i>Basri Coşkun</i>
Konya	Kütahya	Malatya
Üye	Üye	Üye
<i>M. Necati Çetinkaya</i>	<i>Ahmet Zamantılı</i>	<i>Hasan Özgöbek</i>
Manisa	Tekirdağ	Uşak
	Üye	
	<i>Mehmet Yaşar Ünal</i>	
	Uşak	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

ÇOCUK HAKLARINA DAİR SÖZLEŞMEYE EK ÇOCUK SATIŞI, ÇOCUK FAHİŞELİĞİ VE ÇOCUK PORNOGRAFİSİ İLE İLGİLİ İHTİYARİ PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. – 8 Eylül 2000 tarihinde New York'ta imzalanan "Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol"ün ekli beyan yapılmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

ÇOCUK HAKLARINA DAİR SÖZLEŞMEYE EK ÇOCUK SATIŞI, ÇOCUK FAHİŞELİĞİ VE ÇOCUK PORNOGRAFİSİ İLE İLGİLİ İHTİYARİ PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

K. Derviş

Devlet Bakanı V.

F. Ünlü

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dişışleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökçalp

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. C. Ersümer

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Çay

Millî Savunma Bakanı V.

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Y. Yalova

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

R. Önal

İçişleri Bakanı

S. Tantan

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tarıkulu

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. AYTEKİN

ÇOCUK HAKLARINA DAİR SÖZLEŞMEYE EK ÇOCUK SATIŞI, ÇOCUK FAHİŞELİĞİ VE ÇOCUK PORNOGRAFİSİ İLE İLGİLİ İHTİYARİ PROTOKOL

İşbu Protokol'e Taraf olan Devletler

Taraf Devletlerin, Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin amaçlarını daha fazla gerçekleştirmek ve Sözleşme hükümlerinin, özellikle 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 ve 36 ncı maddelerinin daha iyi uygulanmasını sağlayabilmek amacıyla, çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisinden çocukların korunmasını güvence altına almak için almaları gereken önlemleri artırmalarının uygun olacağını düşünerek;

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin, çocukları ekonomik istismardan ve çocuk açısından tehlike arz edebilecek veya çocuğun eğitimini aksatabilecek veya çocuk sağlığına veya fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlakî ya da sosyal gelişimine zarar verebilecek herhangi bir işte çalışmaktan korunma hakkını tanıdığını da gözönünde bulundurarak,

Çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisi amacıyla yapılan kayda değer ve giderek artan uluslararası çocuk ticaretinden ciddi endişe duyarak,

Çocukların özellikle duyarlı oldukları yaygın ve sürekli seks turizmi uygulamasından çocuk satışı, çocuk fahişeliğini ve çocuk pornografisini doğrudan teşvik etmesi nedeniyle derin endişe duyarak,

Kız çocukları dahil olmak üzere, özellikle duyarlılık taşıyan birtakım grupların cinsel istismara maruz kalma hususunda daha büyük bir risk altında olduklarını ve kız çocuklarının cinsel açıdan istismar edilenler arasında orantısız ölçüde temsil edildiklerini kabul ederek,

Çocuk pornografisinin internette ve diğer gelişen teknolojiler üzerinde artan erişilebilirliğinden endişe duyarak ve internet üzerinde Çocuk Pornografisiyle Mücadele Uluslararası Konferansı (Viyana, 1999) ve özellikle de, bu konferansın çocuk pornografisinin üretimini, dağıtımını, ihracatının, naklinin, ithalatının, kasıtlı zilyetliğinin ve reklamının tüm dünyada suç olarak kabul edilmesi için çağrıda bulunan sonuç kararını anımsayarak ve hükümetler ile internet endüstrisi arasında daha yakın işbirliği ve ortaklığın önemini vurgulayarak,

Çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisinin ortadan kaldırılmasının, az gelişmişlik, yoksulluk, ekonomik eşitsizlikler, adil olmayan sosyo-ekonomik yapı gereği gibi işlemeyen aile yapısı, eğitim eksikliği, kır-kent arası göç, cinsiyet ayrımcılığı, yetişkinlerin sorumsuz cinsel davranışları, zararlı geleneksel uygulamalar, silahlı çatışmalar ve çocuk ticareti dahil, bu durumu ağırlaştırıcı etkenleri ele alan bütüncül bir yaklaşım benimsemekle kolaylaşacağına inanarak,

Çocuk satışına, çocuk fahişeliğine ve çocuk pornografisine olan tüketici talebini azaltmak amacıyla kamuoyundaki bilinci artırmak için çaba göstermek gerektiğine ve tüm taraflar arasındaki küresel ortaklığın güçlendirilmesinin ve ulusal düzeyde hukukun uygulanmasının geliştirilmesinin de önemine inanarak,

Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinmede İşbirliği Hakkında Lahey Sözleşmesi, Çocuk Kaçırmanın Hukukî Yönlerine İlişkin Lahey Sözleşmesi, Çocukların Korunması İçin Tedbirler ve Ebeveyn Sorumluluğu ile İlgili İşbirliği, Tanıma, Tenfiz, Uygulanabilir Kanun ve Mahkeme Yetkisine İlişkin Lahey Sözleşmesi, Uluslararası Çalışma Örgütününün 182 sayılı En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi gibi çocukların korunmasına ilişkin uluslararası yasal düzenlemelerin hükümlerini kaydederek,

Çocuk haklarının ilerletilmesi ve korunmasına yönelik geniş çaplı bağlılığı ortaya koyan Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye gösterilen güçlü destekten cesaret alarak,

Çocukların Satışını, Çocuk Fahişeliğini ve Çocuk Pornografisini Önlemek için Eylem Programının hükümlerinin ve Çocukların Ticari Amaçlı Cinsel İstismarına Karşı 1996 Stockholm Kongresi Bildirisi ve Eylem Gündeminin ve ilgili uluslararası organların bu konulardaki diğer karar ve tavsiyelerinin uygulanmasının önemini kabul ederek,

Çocuğun korunması ve uyumlu gelişimi için her halkın geleneklerinin ve kültürel değerlerinin önemini gerektiği gibi dikkate alarak,

Aşağıdaki maddeler üzerinde anlaşma sağlamışlardır:

MADDE 1

Taraf Devletler çocuk satışını, çocuk fahişeliğini ve çocuk pornografisini bu Protokol uyarınca yasaklayacaklardır.

MADDE 2

İşbu Protokolün amacı bakımından:

(a) Çocuk satışı, herhangi bir şahıs veya bir grup şahıs tarafından, ücret ya da başka herhangi bir şey karşılığında bir çocuğun başka birine devredildiği herhangi bir fiil veya işlem anlamına gelmektedir.

(b) Çocuk fahişeliği, bir çocuğun ücret veya başka herhangi bir şey karşılığında cinsel faaliyetlerde kullanılması demektir.

(c) Çocuk pornografisi, çocuğun gerçekte veya taklit suretiyle bariz cinsel faaliyetlerde bulunur şekilde herhangi bir yolla teşhir edilmesi veya çocuğun cinsel uzuvlarının, ağırlıklı olarak cinsel amaç güden bir şekilde gösterilmesi anlamına gelir.

MADDE 3

1. Her Taraf Devlet, asgari olarak aşağıdaki fiil ve faaliyetlerin ülke içinde veya ülke dışında veya ferdi veya örgütlü bir biçimde işlenmiş olup olmamalarına bakılmaksızın, kendi suç veya ceza yasalarının tam anlamıyla kapsamı içine girdiğini garanti edecektir.

(a) 2 nci maddede tanımlandığı üzere, çocuk satışı çerçevesinde:

(i) Hangi yolla olursa olsun, çocuğun,

a. Cinsel istismarı,

b. Organlarının kâr sağlama amacıyla nakli,

c. Zorla çalıştırılması amaçlarıyla teklifi, teslimi ya da kabulü;

(ii) Evlat edinme konusunda yürürlükteki uluslararası yasal düzenlemeler ihlal edilmek suretiyle bir çocuğun evlat edinilmesi için uygunsuz bir şekilde rıza istihsal edilmesini teminen aracılık yapılması,

(b) Çocuğun, 2 nci maddede tanımlandığı üzere, çocuk fahişeliği amacıyla teklifi, elde edilmesi, tedariki veya temini;

(c) 2 nci maddede tanımlandığı üzere, çocuk pornografisinin, yukarıda belirtilen amaçlar için üretimi, dağıtımı, yayılması, ithali, ihracı, sunumu, satışı veya zilyetliği;

2. Taraf Devletlerin ulusal mevzuatına bağı kalmak kaydıyla, yukarıdaki hükümler, bu fiillerden herhangi birine teşebbüs halinde ve bu fiillerden herhangi birine suç ortaklığı veya katılım olduğunda da uygulanacaktır.

3. Her Taraf Devlet bu fiilleri, vahametini dikkate alan uygun cezalarla cezalandırılabilir suçlar haline getirecektir.

4. Ulusal mevzuata bağı kalmak kaydıyla, her Taraf Devlet, uygun olduğu hallerde, tüzel kişilerin bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen suçlara ilişkin yükümlülüklerini tesis etmek için önlemler alacaktır. Taraf Devletin yasal ilkelerine bağı kalmak kaydıyla, tüzel kişilerin sorumluluğu cezaî, hukukî veya idarî olabilir.

5. Taraf Devletler evlat edinmeye müdahil olan tüm şahısların yürürlükteki uluslararası yasal düzenlemelere uygun bir biçimde hareket etmesini sağlamak için uygun olan her türlü yasal ve idarî önlemi alacaklardır.

MADDE 4

1. Her Taraf Devlet, suçun kendi topraklarında veya kendi kayıtlarında yer alan bir gemide veya bir uçakta işlenmesi halinde, 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında atıfta bulunulan suçlar üzerinde yargılama yetkisini tesis etmek için gerekli olabilecek bütün önlemleri alacaktır.

2. Her Taraf Devlet 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında atıfta bulunulan suçlar üzerinde yargılama yetkisini tesis etmek için aşağıdaki durumlarda gerekli olabilecek bütün önlemleri alacaktır:

(a) Suç isnat edilen kişi o devletin uyruğu ise veya o devletin topraklarında ikamet ediyorsa;

(b) Mağdur o devletin uyruğu ise;

3. Her Taraf Devlet, suç isnat edilen şahsın kendi topraklarında bulunması halinde ve suçun kendi uyruğu olan biri tarafından işlenmiş olmasına dayanarak anılan şahsı başka bir Taraf Devlete iade etmiyorsa, yukarıda belirtilen suçlar üzerinde yargılama yetkisini tesis etmek için de gerekli olabilecek bütün önlemleri alacaktır.

4. Bu Protokol, iç hukuk uyarınca uygulanan herhangi bir cezaî yargılama yetkisini ortadan kaldırmaz.

MADDE 5

1. 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen suçların Taraf Devletler arasında herhangi bir suçuların iadesi sözleşmesine iadeyi gerektiren suçlar olarak dahil edilecekleri kabul edilecektir; ve bu suçlar Taraf Devletler arasında sonradan akdedilen her iade andlaşmasına da, bu andlaşmalarda öngörülen koşullarla uyum içinde, iade gerektiren suçlar olarak dahil edileceklerdir.

2. Eğer, suçuların iadesini bir sözleşmenin mevcudiyeti koşuluna dayandıran bir Taraf Devlet aralarında iade sözleşmesi bulunmayan başka bir Taraf Devletten iade talebi alırsa, bu Protokolü, bu tür suçlarda suçuların iadesine ilişkin bir yasal zemin olarak değerlendirebilir. İade, talepte bulunulan Devlet hukukunun öngördüğü koşullara tabidir.

3. İadeyi bir andlaşmanın mevcudiyeti koşuluna dayandırmayan Taraf Devletler bu tür suçları, iadenin talepte bulunulan ülkenin hukukunun öngördüğü koşullara tabi olması kaydıyla, kendi aralarında iade gerektiren suçlar olarak tanıyacaklardır.

4. Bu tür suçlar, Taraf Devletler arasında suçuların iadesi amacıyla yalnızca suçun meydana geldiği yerde işlenmiş gibi değil, aynı zamanda 4 üncü madde uyarınca kendi yargılama hakkını tesis eden Devletlerin topraklarında işlenmiş gibi muamele görecektir.

5. Eğer 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında tanımlanan bir suçla ilişkin bir iade talebinde bulunulursa ve eğer talepte bulunulan Taraf Devlet iadeyi suçlunun uyruğu temelinde gerçekleştiremez veya gerçekleştirmeyecek ise, iade talebinde bulunan Taraf Devlet dava açılması amacıyla durumun kendi yetkili makamlarına intikali için uygun önlemleri alacaktır.

MADDE 6

1. Taraf Devletler 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında ileri sürülen suçlara yönelik soruşturma veya ceza veya suçluları iade davaları bağlamında ellerinde bulunan duruşmalar için gerekli delillerin temin edilmesinde yardım dahil, birbirlerine en büyük ölçüde yardımcı yapacaklardır.

2. Taraf Devletler işbu maddenin 1 inci fıkrası çerçevesindeki yükümlülüklerini karşılıklı yasal yardıma ilişkin olarak aralarında varolan herhangi bir andlaşma veya diğer düzenlemelerle uyum içinde yerine getireceklerdir. Taraf Devletler bu tür bir andlaşma ya da düzenlemenin yokluğu halinde birbirlerine yardımlarını kendi iç hukukları çerçevesinde üstleneceklerdir.

MADDE 7

Taraf Devletler kendi ulusal hukuklarının hükümlerine tabi olmak kaydıyla,

(a) Aşağıdaki unsurların zapt ve müsadere edilmesini sağlamak için uygun olan önlemleri alacaklardır:

(i) İşbu Protokolde belirtilen suçları işlemek veya bu suçların işlenmesini kolaylaştırmak için kullanılan malzeme, mal ve diğer araç gibi her türlü eşyalar;

(ii) Bu tür suçlardan elde edilen kazanç;

(b) (a) bendinde belirtilen mallara ve kazançla yönelik başka bir Taraf Devletten gelen zapt ve müsadere taleplerini yerine getireceklerdir.

(c) Bu suçları işlemek için kullanılan bina ve müstemilat dahil alanın, geçici veya kesin surette kapatılmasını amaçlayan önlemler alacaklardır.

MADDE 8

1. Taraf Devletler çocuk mağdurların haklarını ve çıkarlarını işbu Protokol ile yasaklanmış olan uygulamalardan korumak için uygun önlemleri ceza adaleti sürecinin her aşamasında ve özellikle de,

(a) Çocuk mağdurların duyarlılıklarını kabul ederek ve onların tanık sıfatıyla özel ihtiyaçları da dahil olmak üzere özel ihtiyaçlarını karşılayacak usülleri uyarlayarak;

(b) Çocuk mağdurları sahip oldukları hakları, adalet sürecindeki rolleri, duruşmaların kapsamı, zamanlaması, gelişimi ve davalarının vaziyeti konusunda bilgilendirerek;

(c) Çocuk mağdurların görüşlerinin, ihtiyaçlarının ve endişelerinin şahsi çıkarlarının etkilenmediği duruşmalarda dile getirilmesine ve gözönünde bulundurulmasına ulusal hukukun usul kurallarıyla tutarlı bir biçimde müsaade edilerek;

(d) Yasal sürecin tümü boyunca çocuk mağdurlara uygun destek hizmetlerini sağlayarak;

(e) Çocuk mağdurların mahremiyetini ve kimliklerini uygun şekilde koruyarak ve kimliklerinin tespit edilmesine yol açabilecek bilgilerin uygunsuz bir biçimde yayılmasını önlemek için ulusal yasalara uygun önlemleri alarak;

(f) Çocuk mağdurların ve onların yanısıra ailelerinin ve lehine tanıklık edenlerin korkutma ve misillemelere karşı güvenliklerini gereken durumlarda sağlayarak;

(g) Davaların düzenlenmesinde, mahkeme kararlarının icra ve infazında veya çocuk mağdurlara tazminat öngören emirlerin veya kararnamelelerin icrasında gereksiz ertelemelerden kaçınarak, benimseyeceklerdir.

2. Taraf Devletler, mağdurun gerçek yaşına ilişkin belirsizliğin, mağdurun yaşını tespit etmeye yönelik soruşturma dahil, cezai soruşturmanın başlamasına engel teşkil etmeyeceğini garanti edeceklerdir.

3. Taraf Devletler, işbu Protokolde tanımlanan suçların mağduru çocuklara yönelik ceza adaleti sistemi muamelelerinde, çocuğun en yüksek çıkarlarının öncelikli olarak gözetilmesini garanti edeceklerdir.

4. Taraf Devletler, işbu Protokol tarafından yasaklanan suçların çocuk kurbanları ile çalışan kişilerin, özellikle hukukî ve psikolojik olmak üzere, uygun eğitime tâbi tutulmalarını sağlayabilmek için önlemler alacaklardır.

5. Taraf Devletler gerekli durumlarda bu tür suçların çocuk mağdurlarının önlenmesine ve/veya korunmasına ve rehabilitasyonuna müdahil olmuş kişilerin ve/veya örgütlerin güvenliğini ve bütünlüğünü koruyabilmek amacıyla önlemler alacaklardır.

6. Bu maddede yer alan hiçbir hüküm sanığın adil ve tarafsız bir duruşma hakkına halel getirmeyecek ve bu hakla çelişir biçimde yorumlanmayacaktır.

MADDE 9

1. Taraf Devletler işbu Protokolde belirtilen suçları önlemek için gerekli kanunları, idarî önlemleri, sosyal politikaları ve programları kabul edecek veya güçlendirecek, uygulayacak ve yayacaklardır. Bu fiillere karşı özellikle duyarlı olan çocukların korunmasına özel dikkat gösterilecektir.

2. Taraf Devletler önleyici tedbirler ve bu Protokolde belirtilen suçların zarar verici etkileri hakkında tüm uygun araçlarla edinilecek bilgi, eğitim ve öğretim yoluyla çocuklar dahil kamuoyunun, büyük ölçüde bilincini artıracaklardır. Taraf Devletler bu maddedeki yükümlülüklerini yerine getirirken toplumun ve özellikle de çocukların ve çocuk mağdurların, bu türden bilgilendirme ve eğitim ve öğretim programlarına, uluslararası düzey de dahil olmak üzere, katılımını teşvik edeceklerdir.

3. Taraf Devletler bu tür suçların mağdurlarına sosyal açıdan topluma geri kazandırılmaları ve fiziksel ve psikolojik yönden tamamen iyileşmeleri dahil olmak üzere uygun olan tüm yardımları temin etmek amacıyla mümkün olan her türlü önlemi alacaklardır.

4. Taraf Devletler işbu Protokolde tanımlanan suçların tüm çocuk mağdurlarına yasal sorumlulardan zararlarının tazmin edilmesine ilişkin kanunî yollardan ayırım gözetilmeksizin yararlanmalarını sağlayacaklardır.

5. Taraf Devletler bu Protokolde tanımlanan suçların reklamında kullanılan malzemelerin üretiminin ve yayılmasının etkin şekilde yasaklanması için uygun önlemleri alacaklardır.

MADDE 10

1. Taraf Devletler çocuk satışı, çocuk fahişeliği, çocuk pornografisi ve çocuk seks turizmini içeren faaliyetlerden sorumlu olanların önlenmesine, meydana çıkarılmasına, soruşturma, kovuştur-

ma ve cezalandırılmasına yönelik uluslararası işbirliğini çok taraflı, bölgesel ve iki taraflı düzenlemelerle güçlendirmek için gerekli olan bütün adımları atacaktırlar. Taraf Devletler kendi makamları, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları ve uluslararası örgütler arasındaki uluslararası işbirliği ve eşgüdümü de geliştireceklerdir.

2. Taraf Devletler çocuk mağdurlara fiziksel ve psikolojik yönden iyileşmeleri, sosyal açıdan topluma geri kazandırılmaları ve vatanlarına geri dönmeleri konusunda yardımcı olabilmek için uluslararası işbirliğini geliştireceklerdir.

3. Taraf Devletler çocukların, satış, fahişelik, pornografik uygulamaları ve çocuk seks turizmine karşı zaafiyetini artıran yoksulluk, az gelişmişlik gibi temel nedenleri ele almak amacıyla uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesini teşvik edeceklerdir.

4. Taraf Devletler, yapabildikleri takdirde, mevcut çok taraflı, bölgesel ve ikili veya diğer programlar yoluyla malî, teknik veya diğer yardımları sağlayacaklardır.

MADDE 11

Bu Protokoldeki hiçbir hüküm çocuk haklarının gerçekleştirilmesine daha fazla imkân sağlayan ve

(a) Taraf Devletin hukuku veya

(b) Taraf Devlet açısından yürürlükte olan uluslararası hukuk, kapsamında yer alabilecek herhangi bir hükmü etkilemeyecektir.

MADDE 12

1. Her Taraf Devlet, Protokolün kendisi açısından yürürlüğe giriş tarihinden başlayarak iki yıl içinde, Protokolün hükümlerinin uygulanması için almış olduğu önlemlere ilişkin kapsamlı bilgi içeren bir raporu Çocuk Hakları Komitesine sunacaktır.

2. Kapsamlı raporun verilmesinden sonra, her Taraf Devlet Çocuk Hakları Komitesine sunduğu rapora Sözleşmenin 44 üncü maddesi uyarınca bu Protokolün uygulanmasına ilişkin her türlü ilave bilgiyi ekleyecektir. Bunun dışında, Protokole Taraf Devletler her beş yılda bir rapor sunacaklardır.

3. Çocuk Hakları Komitesi Taraf Devletlerden bu Protokolün uygulanmasına yönelik ilave bilgi talebinde bulunabilecektir.

MADDE 13

1. İşbu Protokol Sözleşmeye taraf olan veya Sözleşmeyi imzalamış bulunan herhangi bir Devletin imzasına açıktır.

2. İşbu Protokol Sözleşmeye taraf olan veya Sözleşmeyi imzalamış bulunan herhangi bir Devletin onayına tâbidir ve katılıma açıktır. Onay veya katılıma ilişkin belgeler Birleşmiş Milletler Genel Sekreterince saklanacaktır.

MADDE 14

1. İşbu Protokol onaylama ve katılıma ilişkin onuncu belgenin Saklayıcıya verilmesinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

2. İşbu Protokol onu onaylayan veya yürürlüğe girmesinden sonra katılan her Devlet bakımından, o Devletin onay veya katılım belgesini Saklayıcıya verdiği tarihten itibaren bir ay sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE 15

1. Herhangi bir Taraf Devlet işbu Protokolü Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapacağı yazılı bir bildirimle, herhangi bir zamanda feshedebilir. Bunun üzerine Genel Sekreter, Sözleşmeye Taraf diğer Devletleri ve Sözleşmeyi imzalamış bulunan tüm Devletleri bu konuda bilgilendirir. Fesih, bildirim Genel Sekreterce teslim alınmasından bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.

2. Böyle bir fesih bildirim feshin yürürlüğe girmesinden önce meydana gelebilecek herhangi bir suç açısından Taraf Devletin işbu Protokol çerçevesindeki yükümlülüklerinin ortadan kalkması sonucunu doğurmayacaktır. Aynı şekilde böyle bir fesih bildirim, feshin yürürlüğe girmesinden önce, Komite tarafından görüşülmekte olan herhangi bir hususun ele alınmasına devam edilmesine hiçbir şekilde halel getirmeyecektir.

MADDE 16

1. Herhangi bir Taraf Devletin bir değişiklik önerisinde bulunabilir ve bunu Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ibraz edebilir. Genel Sekreter bunun üzerine, değişiklik önerisini Taraf Devletlere, önerilerin görüşülmesi ve oylanması amacıyla bir Taraf Devletler Konferansı düzenlenmesini isteyip istemediklerini bildirmeleri talebiyle iletacaktır. Böyle bir bildirim müteakip, dört ay içinde Taraf Devletlerin en az üçte birinin Konferans yapılmasını istemesi durumunda, Genel Sekreter, Birleşmiş Milletler himayesinde Konferansı toplayacaktır. Konferansta hazır bulunan ve oy veren Taraf Devletlerin çoğunluğu tarafından kabul edilen herhangi bir değişiklik önerisi onay için Genel Kurula sunulacaktır.

2. İşbu maddenin 1 inci fıkrasına uygun olarak kabul edilen bir değişiklik önerisi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından onaylanıp Taraf Devletlerin üçte iki çoğunluğunca kabul edilmediğinde yürürlüğe girecektir.

3. Yürürlüğe giren bir değişiklik önerisi, öneriyi kabul eden Taraf Devletler için bağlayıcılık kazanacaktır. Diğer Taraf Devletler ise, işbu Protokolün hükümleri ve daha önce kabul etmiş oldukları herhangi bir değişiklik ile bağlı kalmaya devam edeceklerdir.

MADDE 17

1. İşbu Protokolün, eşit derecede geçerli olan Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri Birleşmiş Milletler arşivlerinde saklanacaktır.

2. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri işbu Protokolün onaylı örneklerini Sözleşmeye Taraf tüm Devletlere ve Sözleşmeyi imzalamış bulunan Devletlere iletacaktır.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokolün Onaylanması Sırasında Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Yapılan Beyanın Metni

Türkiye Cumhuriyeti işbu İhtiyari Protokolün hükümlerini yalnızca tanıdığı ve diplomatik ilişki kurduğu Taraf Devletlere karşı uygulayacağını beyan eder.

